

MKB i praktiken

Carl-Philip Jönsson

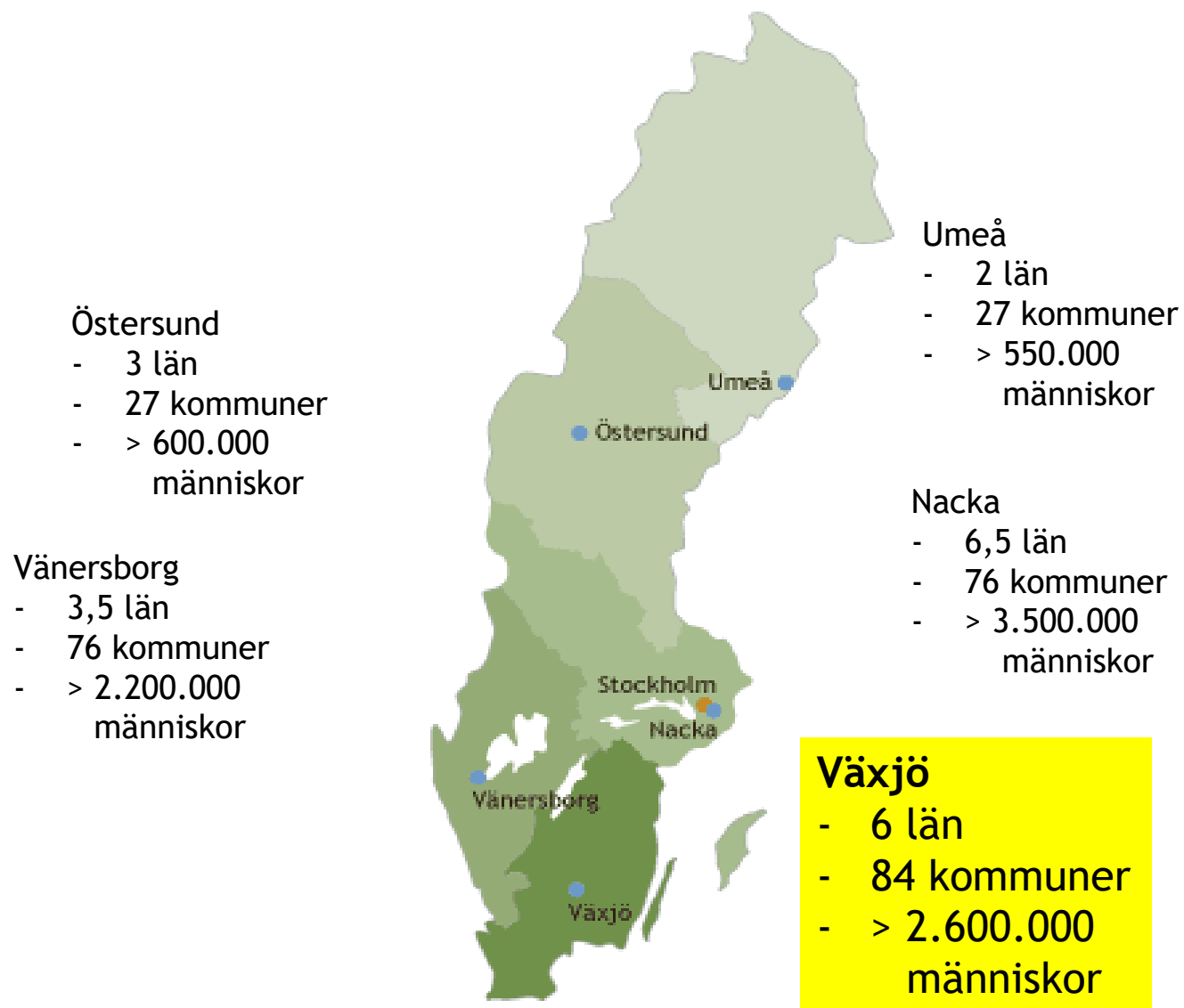
Tekniskt råd

VÄXJÖ TINGSRÄTT
SVERIGES DOMSTOLAR

Mark- och miljödomstolarna

Mål vid mark- och miljödomstolarna

- Ansökningsmål
 - Miljöfarlig verksamhet (A-lista)
 - Vattenverksamhet
- Överklagade mål
 - Miljöbalken
 - PBL*
 - Fastighetsbildningsmål, m.m.*
- Utdömande av vite
 - Miljöbalken
 - PBL*
- Stämningsmål
 - Miljöskademål
 - Ersättning
 - Klander, tvångsförfaranden, tomträtter etc.*
 - VA-mål**

*2011 **2016

Vad handlar det om?

- Miljöbedömningar för verksamheter och åtgärder
- Kort om regelverket och gången
- Spaningar och erfarenheter
- "Praxis"
- Frågor och ev. svar

MKB-regler

Direktiv 2001/42/EG – SMB

MB 6 kap 3-19 §§

Direktiv 2011/92 EU och 2014/52 EU – MKB

MB 6 kap 20-46 §§

Svensk reglering 6 kap 47 § om "liten" MKB

När krävs MKB*?

6 kap 20 § MB

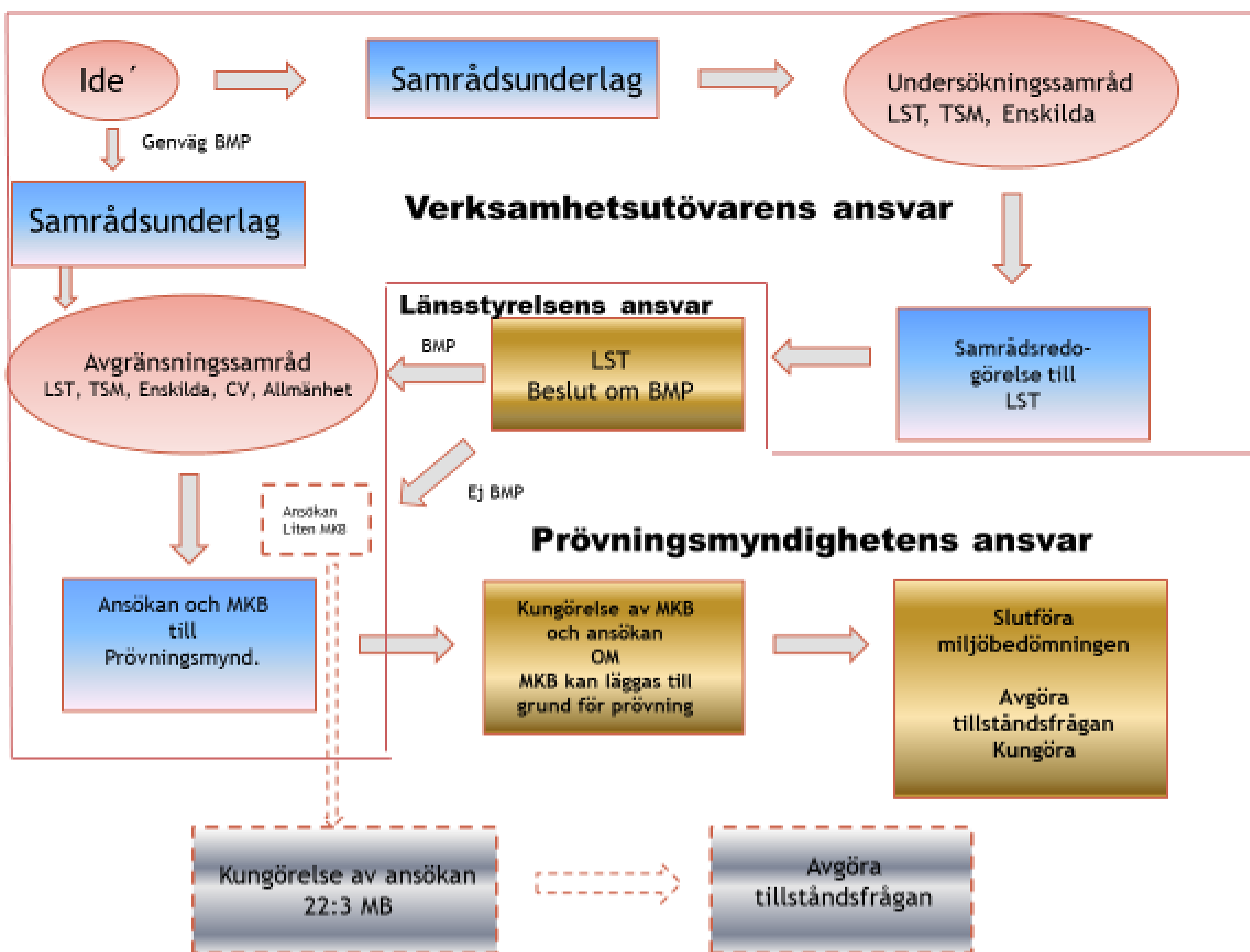
*specifik miljöbedömning

- Tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB (Natura 2000-tillstånd)
- Tillstånd enligt 9, 11 och 17 kap. MB om verksamheten kan antas medför betydande miljöpåverkan.

Undantag 24: 3,5,10,13,13a,14 §§ MB

Regeringen får meddela föreskrift om att en verksamhet "ska eller inte ska antas BMP"

- Miljöbedömningsförordningen (2017:966)
- Miljöprövningsförordningen (2013:251)

Prövningsmyndighetens roll

Vad gäller?

- Ta emot ansökan och MKB. 22 kap. 1 § 3p. MB
 - Ansökan ska vara skriftlig och ska bl.a. innehålla en MKB om det krävs enligt 6 kap.
- 22 kap. 2 § MB
 - Om ansökan komplett kungörs målet enligt 22:3 MB
 - Om ansökan är ofullständig ska sökanden föreläggas att avhjälpa bristerna vid äventyr av avvisning
 - Om bristen är väsentlig ska ansökan avvisas

Hantverket

- Samrådsredogörelsen
 - Hur har samrådet gått till och vem har man samrått med?
 - Hur har synpunkter omhändertagits i MKB?
- Kompletteringsrunda?
 - Ej lagreglerad underhandsrutin som tillämpades i miljöskyddsärenden enligt ML av Koncessionsnämnden för miljöskydd, 2-3 v max.
 - Ingen mänsklig rättighet!

Skilj på

Need to know

Good to know

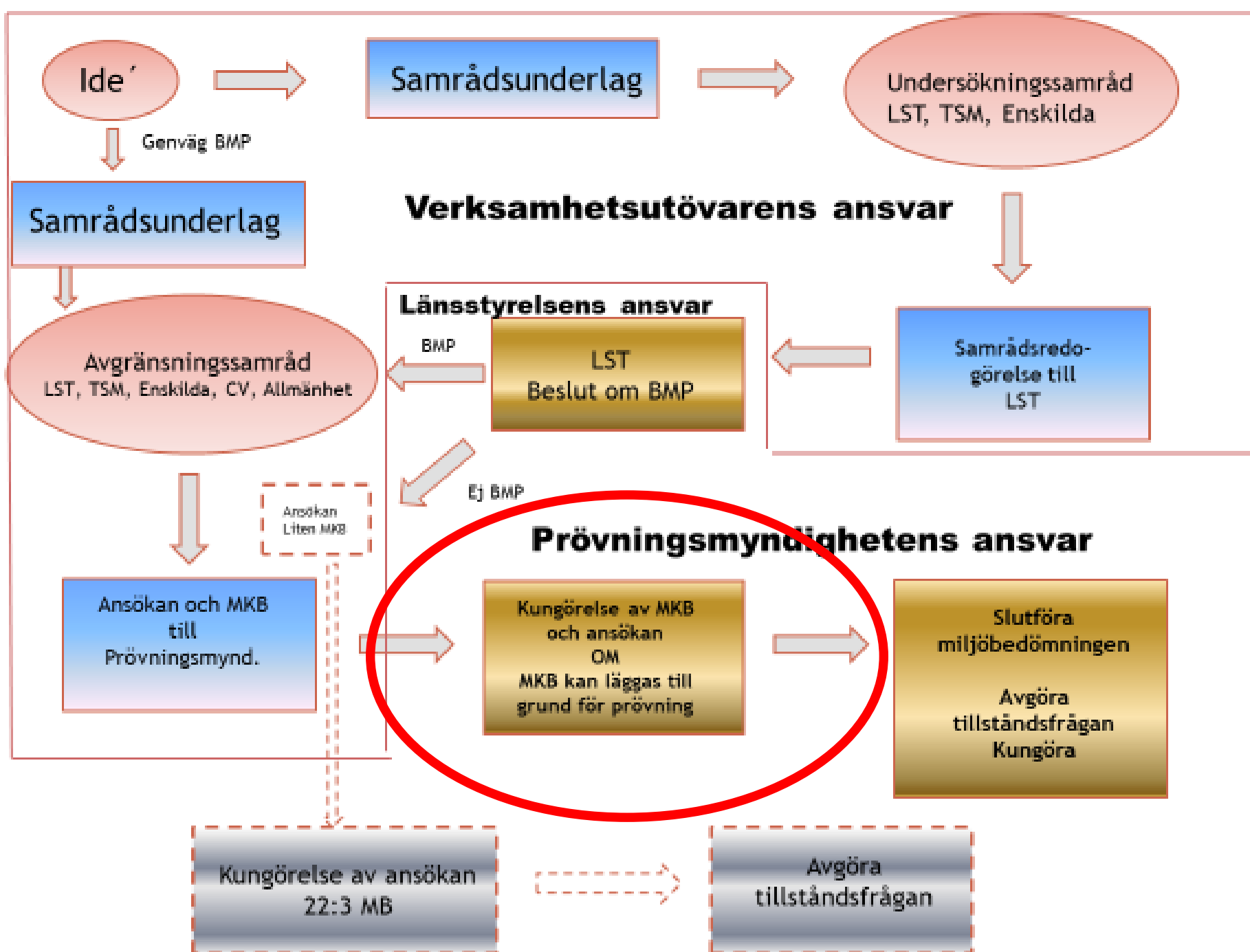
Want to know

- Komplettering som behövs för att ansökan inte ska kunna avvisas/kunna tas upp till prövning
- Komplettering som behövs för att ansökan ska kunna tillåtas
- Komplettering för att hålla remissmyndigheter på gott humör(bäst att utreda lite till, tillsynsfrågor)

OM kompletteringsrunda

- Sökanden föreläggs att komplettera i enlighet med remissinstansernas önskemål. Om något anses obehövt ska ni meddela domstolen som då beslutar. För egen del anser domstolen att....
- Sökanden föreläggs att komplettera i enlighet med remissinstansernas önskemål med undantag av punkt 3-5, 11, 19, 43, 68.....osv
- Sökanden föreläggs att komplettera enligt följande...

Prövningsmyndigheten behöver vara aktiv, ta ställning ha en egen uppfattning!!

Kungörelse

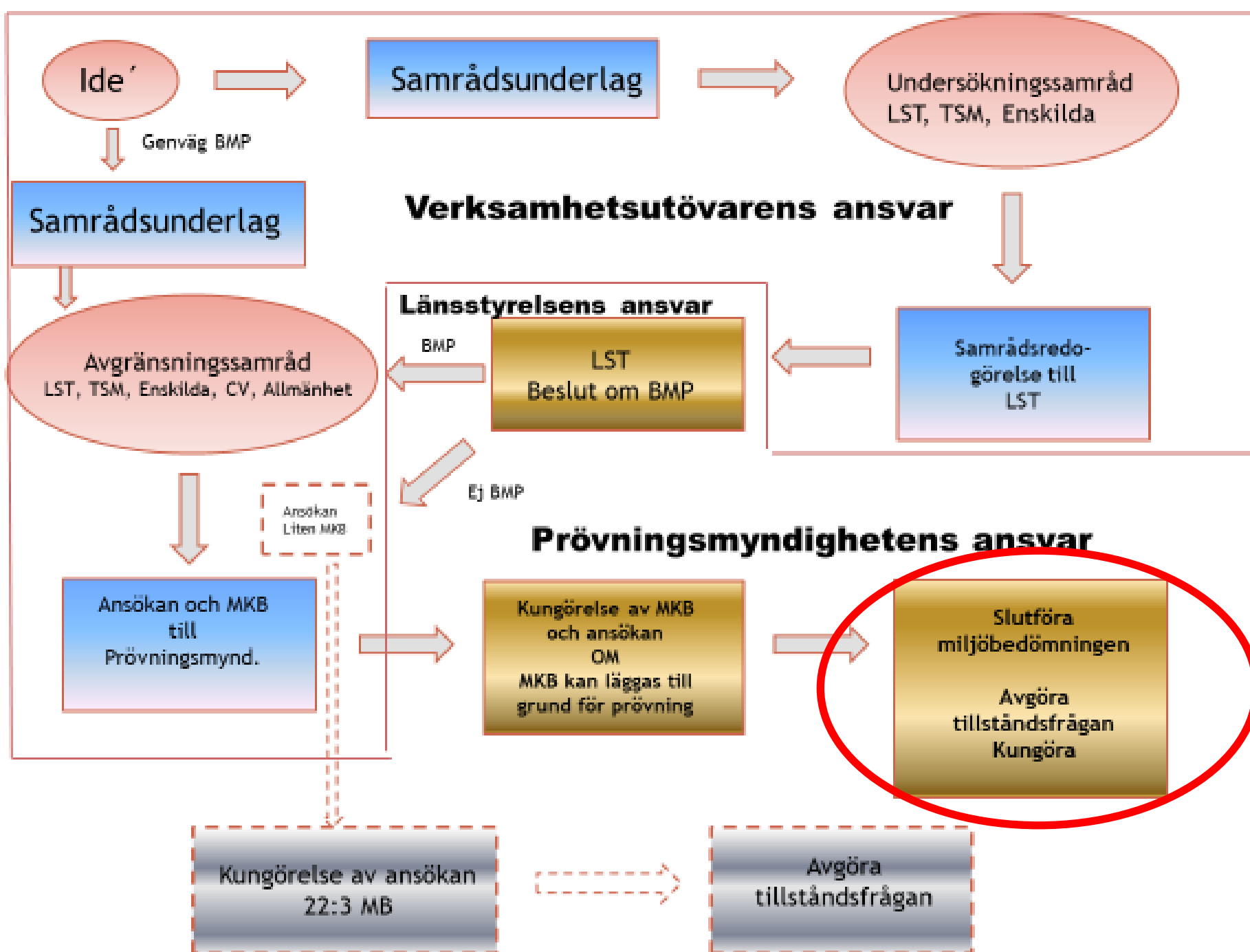
Remiss

- Ansökan och MKB kungöres i ortstidning samt på myndighetens webbplats OM BMP
 - Innebär detta att MKB är komplett?
 - Ja den är tillräcklig för att kunna tas upp till prövning, kungöras, för att inte behöva avisas.
 - Nej, formellt sett kan ansökan revideras och kompletteras fram till den slutliga miljöbedömningen görs i samband med beslut om tillåtlighet/tillstånd
- MEN....det kan fortfarande finnas materiella brister dvs. "det är inte visat att..."

Prövning

6 kap 42-43 §§ MB

- Den som prövar tillståndsfrågan ska i ett särskilt beslut eller i samband med att tillståndsfrågan prövas ta ställning till om MKB uppfyller kraven i 6 kap.
- När tillståndsfrågan avgörs mht till MKB och vad som framkommit under handläggningen "identifiera, beskriva och göra en slutlig och samlad bedömning av miljöeffekterna"

Dom

SAKEN

Ansökan om tillstånd till fortsatt och utökad bergtäktverksamhet samt bortledande av yt- och grundvatten m.m., XX kommun

DOMSLUT

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen godkänner den i målet ingivna miljökonsekvensbeskrivningen.

Dispenser

Mark- och miljödomstolen lämnar Bolaget AB dispens enligt 7 kap 11 § miljöbalken från det generella biotopskyddet att ta bort del av stenmur och odlingsröse i norra delen av verksamhetsområdet i enlighet med ansökan. Villkor för dispensen och kompensationsåtgärder framgår nedan.

Tillstånd

- Mark- och miljödomstolen lämnar Bolaget AB tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till miljöfarlig verksamhet innefattande att bedriva fortsatt och utökad bergtäktverksamhet enligt nedan.....

Domskäl

Enklare mål

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har hållit huvudförhandling och syn i målet.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Mark- och miljödomstolen bedömer att den i målet ingivna miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken så att den specifika miljöbedömningen kan slutföras. Miljökonsekvensbeskrivningen kan därför godkännas.

Komplicerat gruvsmål med 16 sidor domskäl om MKB och miljöbedömning

Sammanfattning om miljöbedömning

Efter genomgång av samtliga utredningar i målet, inklusive de synpunkter som inkommit, gör mark- och miljödomstolen sammantaget bedömningen att de av bolaget åberopade utredningarna är tillräckliga för att det ska vara möjligt att bedöma konsekvenserna av den ansökta verksamheten. Miljökonsekvensbeskrivningen med kompletteringar uppfyller de krav som följer av 6 kapitlet miljöbalken och utredningen i målet framstår som tillräckligt omfattande och tillförlitlig för att ansökan ska kunna prövas i sak och för att en slutlig miljöbedömning kan göras. Detta inbegriper även det underlag som krävs för en prövning enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken om Natura 2000. Miljökonsekvensbeskrivningen ska därför godkännas och domstolen kan slutföra den specifika miljöbedömningen. Yrkandena om avvisning i denna del ska lämnas utan bifall.

Spaningar och erfarenheter

Samrådsfasen

- Många VU väljer direkt avgränsningssamråd och antar BMP
 - Det går snabbare
 - Lst´s krav på liten MKB (6:47) för omfattande?
- Skriftväxling och kompletteringskrav på samrådsunderlaget...

Ansökningsfasen

- Många VU "forumshoppar" – letar upp vattenverksamhet att frivilligt tillståndspröva så att ansökan om 9 kap B-verksamhet kan ges in till MMD
 - Kapar en instans
 - Annan bedömning och hantering i MMD?
- Underutredda MKB och TB: "-Utred inte mer än absolut minimum. Låt myndigheterna tala om vad som krävs." → Kompletteringar = Förlängda handläggningstider!!!

Hur ser det ut?

Mellan armbågen och knäet....

Läget i stort

- Ansökningsmål: A-verksamheter och stora vattenverksamheter
 - Överlag väl genomförda samrådsprocess och bra MKB som kan tas upp till prövning direkt eller med vissa kompletteringar.
MUSKLER!!
- Mindre vattenverksamheter, överklagade tillståndsmål och tillsynsmål med MKB (12:6 m.m.)
 - Brister i samrådsprocess
 - Brister i alternativ, underlag, otydlighet, mycket ändringar
INGA MUSKLER!!

Vanliga brister

- Fel i samrådsprocessen – Avvisningsbart
- Brister vad gäller kumulativa effekter generellt och hur långt iväg ? – vatten, transporter
- MKN Vatten
- Tidpunkter och omfattning för naturvärdesinventeringar
- Motstridiga faktauppgifter i ansökan, TB, MKB, underlagsrapporter.

Praxis

- Materiella brister
- Brister i samrådet

- Cementa MÖD M 1579-20
 - MÖD avvisar ansökan: ”miljökonsekvensbeskrivningen även med gjorda kompletteringar är behäftad med så väsentliga brister att den inte kan utgöra grund för ett ställningstagande till verksamhetens inverkan på miljön. Mark- och miljööverdomstolen gör därför bedömningen att det föreligger ett processhinder för prövning av Cementas ansökan om tillstånd”
- LKAB MÖD M 12652-21
 - MÖD fastställer TUM beslut att avvisa ansökan då enskilda som varit särskilt berörda inte samråtts med i tillräcklig omfattning innan MKB upprättas(trots TUM påminnelse).
 - ”Inbjudan till samråd bör utformas på ett sådant sätt att dessa enskilda förstår vilka störningar de riskerar att drabbas av. Särskilt berörda bör bjudas in till samråd genom direktutskick och inte endast genom annonsering. LKAB har inte uppfyllt dessa krav och denna brist kan inte åtgärdas inom ramen för den pågående tillståndsprövningen.”
- MÖD 2002:15, MÖD 2003:88, M 1589-14

Praxis fortsättning

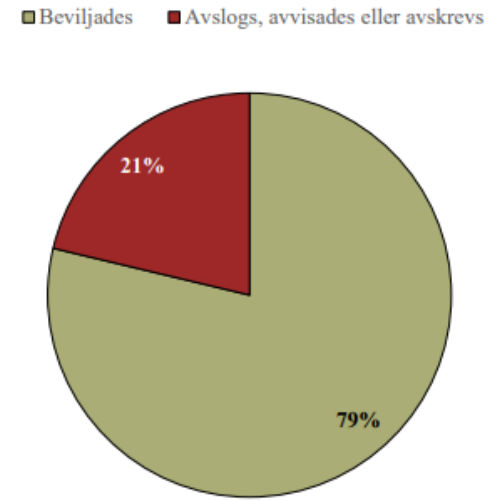
-Materiella brister

- MÖD M 568-11
 - MÖD upphävde tillståndsdöm och avvisar ansökan pga. bristande redovisning av påverkan på MKN Vatten. En sådan beskrivning är enligt 6 kap. 7 § st. 2 p 2 nödvändig i mål som medför en betydande miljöpåverkan. Mark- och miljööverdomstolen menade att miljökonsekvensbeskrivningen därmed hade grundläggande brister, vilka inte rättats till trots påpekanden under handläggningens gång.
- TVX M 5951-19 (Ej PT MÖD och HD)
 - TVX avvisade ansökan om återuppförande av raserat vattenkraftverk efter dammbrott pga brister i TB och MKB trots föreläggande om kompletteringar.

Hur ser det ut ?

85 % av ansökningarna till MMD fick tillstånd 2023.

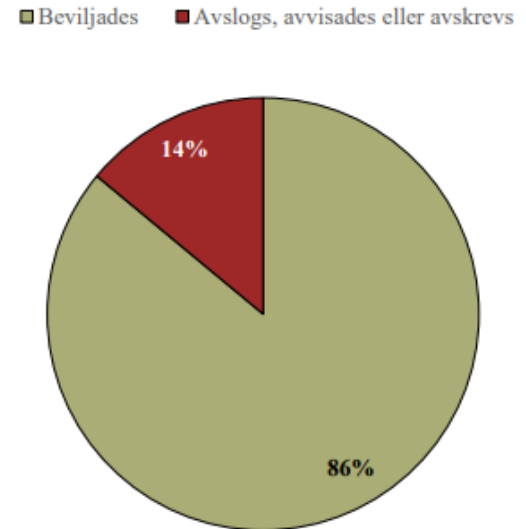
37 av 47 ansökningar bifölls ifråga om miljöfarlig A-verksamhet

Figur 6. Andel beviljade ansökningar i första instans om tillstånd och ändringstillstånd för miljöfarlig verksamhet hos mark- och miljödomstolarna under 2023

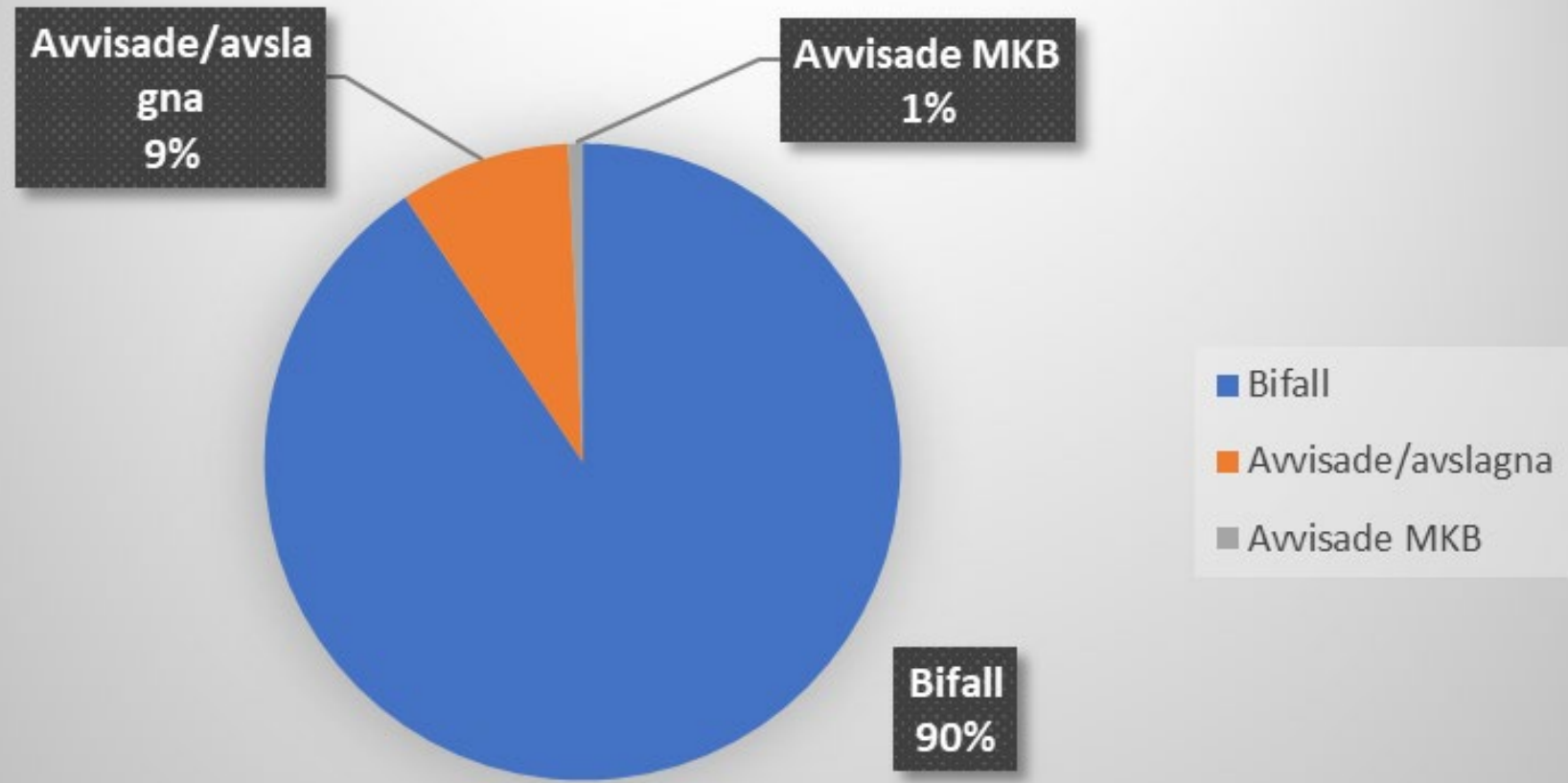
Källa: Domstolsverket

166 av 193 ansökningar bifölls ifråga om vattenverksamhet

Figur 7. Andel beviljade ansökningar i första instans om tillstånd och ändringstillstånd för vattenverksamhet hos mark- och miljödomstolarna under 2023

Utfall MMD Växjö 2023-2024

MMD TVX 2023-2024

Total 138 avgöranden

- 13 avvisade/avslagna varav 1 bedömdes haft felaktigt samråd vilket lett till avvisning av ansökan då MKB ej kunnat godkännas

Frågor och eventuella svar

Funderingar

Vad tror ni? Hur kan det gå snabbare? Hur kan beslutsunderlagen bli bättre?

- Behövs det tydligare preliminära ställningstaganden från myndigheter i samrådsfasen?
- Är det onödigt att allmänheten blandas in i samrådsfasen? Räcker det att de får del av kungörelsen av ansökan och MKB?
- Finns det skäl att oftare överväga ny kungörelse av MKB+ansökan om det är fråga om omfattande kompletteringar efter 1:a kungörelsen?
- Finns det något att vinna på att prövningsmyndigheten i ett separat beslut "godkänner MKB" eller avger "motiverad slutsats" och att detta kungörs för synpunkter innan beslut/dom i tillståndsfrågan?

Tack för uppmärksamheten!

"Att tillämpa miljöskyddslagen är som att sälja gummiband på metervara...

Det kräver karaktär!"

Staffan Westerlund

